

METHODS USED IN PRIMARY CLASS MOTHER LANGUAGE LESSONS

Go'zal Jo'rayeva¹

Gozzal Koshkinbaeva²

ISFT Institute

KEYWORDS

Method, method, interview method, method of presentation, problem method, independent work method, modern methods, innovative technologies, use of audio-visual tools in education, interactive methods

ABSTRACT

This article talks about the native language teaching system, methods and tools, traditional and modern methods used in the organization of elementary classes. Today's developing teacher, in the globalized society, the mechanism of organizing primary-grade mother-tongue lessons using modern interactive methods is explained. In the organization of classes, views on keeping up with the times and readiness for changes along with the growing young generation were also expressed. Ways to make native language education effective through traditional methods, new innovative technology and interactive methods are explained.

2181-2675/© 2024 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.13999360**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International(CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Senior Lecturer, Philology and Language Teaching Department, ISFT Institute, Uzbekistan

² Student, ISFT Institute, Uzbekistan

BOSHLANG'ICH SINFLAR ONA TILI DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN METODLAR

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Metod, usul, suhbat metodi, bayon qilish metodi, muammoli metod, mustaqil ish metodi, zamonaviy metodlar, innovatsion texnologiyalar, audio-vizual vositalarda ta'limda foydalanish, interaktiv metodlar

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Mazkur maqolada ona tili o'qitish tizimi, metod va vositalar, boshlang'ich sinflar darslarini tashkil qilishda foydalaniladigan an'anaviy va zamonaviy metodlar haqida so'z boradi. Rivojlanayotgan bugungi kun o'qituvchisi, glaballashuv jamiyatida boshlang'ich sinf ona tili darslarini zamonaviy interaktiv metodlardan foydalangan holda tashkil qilish mexanizmi tushuntirilgan. Darslarni tashkil qilishda zamon bilan hamnafaslik, o'sib kelayotgan yosh avlod bilan birday o'zgarishlarga tayyorlik masalasi yuzasidan ham qarashlar bayon qilingan. An'anaviy metodlar, yangi innovatsion texnologiya va interaktiv metodlar orqali ona tili ta'limini samarali qilish yo'llari tushuntirilgan.

Ona tilini o'qitishda o'qituvchi bilan o'quvchining birgalikdagi faoliyatini tashkil etish shakllari, metodlari va usullari ta'lim tizimining takomillashuvi bilan bog'liq holda rivojlanib, yangilanib bormoqda.

XXI asrning bugungi kuniga qadar o'qitish metodlari sifatida tushuntirish-bayon metodi, suhbat metodi, analiz-sintez metodi, mustaqil ish metodi, induktiv va deduktiv metodlar ona tili ta'limi darslarini tashkil etishda ko'proq qo'llanilib kelinmoqda.

Bayon qilish metodi. Bu metod ona tili darslarida qo'llangan asosiy metodlardan biri bo'lgan. Bunda o'qituvchi bayon qilishdan oldin o'quvchilarning o'rganilayotgan mavzu yuzasidan bilimlarini aniqlab olgan. Bu o'quvchilarni o'qituvchi bayonini kuzatib, tinglab borishga faol bo'lishga undagan. O'qituvchining bayoni, ya'ni bayon qilish metodida grammatik mavzuning xususiyatidan kelib chiqib, o'qituvchi ma'lumotlarni o'z so'zlari bilan bayon qilib bergan. Bunda o'qituvchi zimmasiga o'rganilayotgan grammatik mavzuning muhim o'rinlarini aniq, lo'nda, misollar tahlili bilan izchil bayon qilib berish vazifasi yuklangan. Boshlang'ich sinflarda bayon qilish metodi o'quvchilarning yoshi va eslab qolish holatidan kelib chiqqan holda 3—5 daqiqaga mo'ljallangan. Bayon qilish metodini qo'llash holatlari hozir ham amaliyotda uchraydi.

Suhbat metodi boshlang'ich sinflarda ona tilini o'qitishda keng qo'llaniladigan va shu bosqich o'quvchilari tabiatiga mos metod sanaladi. Suhbat metodi savol-javob metodi deb ham yuritilgan. Suhbat metodi o'qituvchidan mavzuning xususiyatini o'zida aks ettirgan o'quv materialini topishni, grammatik mavzuning muhim belgilarini aniqlash, ularning o'xshash va farqli jihatlarini ajratish, o'xshash va farqli jihatlariga qarab guruhlash, umumlashtirishga, xulosa chiqarishga yo'naltirilgan savollar tuzishni, ularni o'quvchilarga izchil berib borishni talab etadi.

Muammoli o'qitish metodi. Boshlang'ich sinflarda suhbat metodining muammoli

o'qitish metodi sifatida qo'llanilishi ta'limda o'quvchilarni faollashtirishga katta ta'sir ko'rsatadi. Muammoli o'qitish metodiga amerikalik pedagog va psixolog Dyun 1894-yilda asos solgan. Bu metodning maqsadi ilmiy tushunchalarni o'zlashtirishga yordam berishgina emas, balki o'quvchilarning bilish qobiliyatini ham rivojlantirish, ijodiy qobiliyatlarini o'stirish hamdir. Bunda suhbat davomida o'qituvchining topshirig'i bilan o'quvchining oldiga biror muammo qo'yiladi va darsda muammoli vaziyat yaratiladi. Bu muammoni o'quvchi oldin egallagan bilimlari asosida hal etadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining hayotiy tajribalari kamligi sababli o'qituvchi muammoni hal qilishga yordamlashuvchi savollar beradi. Muammoni o'quvchi hal qila olmasa, uni o'qituvchining hal qilishiga to'g'ri keladi. Shuning uchun boshlang'ich sinfda muammoli o'qitish metodi yarim izlanishli muammoli metod deb ham yuritiladi. Masalan, muammoli o'qitish metodini leksik-semantik va grammatik mashqlarni tashkil etishda ham qo'llash mumkin. Bu metoddan 1-sinfdan boshlab foydalanish mumkin. Bu metod „Tovush va harf“ mavzusini o'rganayotganda tovushning so'z ma'nosini farqlashdagi vazifasini tushuntirishda, „So'z ma'nosi“, „Nutq va gap“ mavzularini o'rganishda ham qo'llanadi. Masalan, „So'z ma'nosi“ mavzusini o'rganish uchun doskaga turli ma'nodagi, ya'ni turli so'z turkumiga kiradigan so'zlar aralash holda yozib qo'yiladi.

Mustaqil ish metodi. Boshlang'ich sinf ona tili darslarida **mustaqil ish metodi** asosan o'rganilgan mavzuni mustahkamlash qismida mashqlar ishlash jarayonida qo'llaniladi. O'quvchilar o'qituvchining topshirig'i bilan mustaqil ishlarni og'zaki yoki yozma shaklda bajaradilar. Topshiriq qiyin va ko'p vaqtni olmasligi, o'quvchilar kuchi yetadigan qilib, muayyan vaqt ichida bajarishga mo'ljallangan bo'lishi kerak. Mustaqil ishlash uchun topshiriq 1-sinfdan boshlab beriladi va u asta-sekin marakkablashtirilib boriladi. 1-sinfdan „Yozgan so'zlaringizni lug'atdan tekshiring, „Rasmga qarab sabzavot nomlarini alifbo tartibida yozing“, „Rasmni kuzating. Unda tasvirlangan narsalarni aniqlang va ularning nomini yozing“ kabi topshiriqlar beriladi. Masalan, 88-mashqda „O'lkamda bahor“ mavzusida sujetli rasm berilgan. O'quvchilar rasmni kuzatib, narsa nomlarini yozadilar. Bunda bir o'quvchi 5 ta, ikkinchi o'quvchi 10 ta va hokazo so'z yozishi mumkin. Aslida rasmda 30 tadan ortiq narsa tasvirlangan: tog', osmon, bulut, qor, terak, tol, o'rik, ko'ylak, shim, tufli, mayka, lenta, soch, bosh, qir, dala, o't, gul, qo'l, oyoq, quloq, ko'z, burun, yuz, og'iz, barmoq, bo'yin, qorin, yubka, jemper, daraxt va hokazo. Bu o'quvchilarning e'tibor bilan kuzatishga - kuzatuvchanlikka o'rgatadi.

Analiz-sintez metodi savod o'rgatish darslariga rus-tuzem maktablari va tatar o'qituvchilarining faoliyati orqali kirib kelgan. Ona tili ta'limi jarayoniga analiz-tahlil grammatik hodisaning muhim belgilarini aniqlash maqsadida, o'rganilgan grammatik tushunchaning yangi qirralarini ochish va mustahkamlash maqsadida tatbiq etiladi. Fonetik, leksik, morfologik va sintaktik tahlil shu metodning amalda namoyon bo'lishidir. Sintez qismlarga bo'lib o'rganilgan grammatik materialni yaxlitlashdir. Masalan, ot, sifat, fe'l, son kabi so'z turkumlari o'rganilayotganda ularga oid so'zlar berilib, ular ishtirokida gap tuzish, aralash berilgan so'zlardan gap tuzish, aralash berilgan gaplarni voqealar rivoji asosida

tartiblashtirib matn tuzish, mazmunan tahlil qilingan rasm asosida hikoyacha tuzish kabi ishlarda sintez metodi namoyon bo'ladi. Analiz-sintez metodida ham o'quvchilarni faollashtirish o'qituvchining o'quvchilarga beradigan savol va topshiriqlariga, ishni tashkil etish shakllariga bog'liq bo'ladi.

Induksiya metodida o'quvchilar o'qituvchi tavsiya etgan til dalillarini kuzatadi, tahlil qiladi va shu asosda xulosa va ta'riflar keltirib chiqaradi.

Deduksiya metodida o'quvchi tayyor qoida — ta'rif bilan tanishadi va uning mohiyatini til dalillari asosida ochadi.

Bu metodlarning samarasi o'qituvchining savol-topshiriqlari mazmuni grammatik hodisaning muhim tomonlariga yo'naltirilganligiga, izchilligiga, faoliyatni tashkil etish shakllariga, o'quv vositalari (darslik, turli xarakterdagi lug'atlar, rasm, jadvallar, texnik vositalar)ga bog'liq bo'ladi.

Ona tilini o'qitish jarayoni boshlang'ich sinflarda bolalarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayonda o'qituvchilar bir nechta samarali metodlardan foydalanishlari mumkin. Quyida eng keng tarqalgan va samarali metodlar haqida ma'lumot beramiz.

1. O'yin orqali o'qitish

O'yinlar yordamida til o'rganish jarayoni yanada qiziqarli va samarali bo'ladi. Masalan, "So'z top" o'yinida o'qituvchi bir so'z aytadi, o'quvchilar esa ushbu so'zdan kelib chiqqan yangi so'zlar topishlari kerak. Bu jarayon bolalarning diqqatini jalb qiladi va tilni amaliy ravishda qo'llashlariga yordam beradi.

2. Vizuallik

Rasm va tasvirlar bolalarning yangi so'zlarni o'rganishida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi turli mavzular bo'yicha rasmi kartochkalar tayyorlab, har bir kartochkada rasm va uning nomini yozib qo'yishi mumkin. O'quvchilar ushbu kartochkalarni ko'rib, ularni tanlash va nomini aytish orqali yangi so'zlar o'rganadilar.

3. Dialoglar va rolli o'yinlar

O'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish uchun rolli o'yinlar juda foydalidir. Masalan, "do'kon" mavzusida o'quvchilar xaridor va sotuvchi rovida muloqot olib borishlari mumkin. Bu jarayon orqali bolalar kundalik hayotda ishlatiladigan iboralarni o'rganadilar va o'z fikrlarini ifodalay olish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

4. She'r va qo'shiqlar

Bolalarga she'r va qo'shiqlarni o'rganish orqali tilni o'zlashtirish yanada qiziqarli bo'ladi. Masalan, "Vatan, jonim, Vatanim" qo'shig'ini birga kuylash orqali bolalar yangi so'zlarni eslab qoladilar. Qo'shiqni tinglash va kuylash orqali ular talaffuz va ritmni ham rivojlantiradilar.

5. Lug'at ishlab chiqish

Har darsda yangi so'zlarni o'rganish bolalar lug'atini kengaytiradi. O'quvchilarga yangi so'zlarni yozib olish va qisqa jumalarda foydalanishni taklif qilish ularning tilni amaliy ravishda qo'llashiga yordam beradi. Masalan, "daryo" yoki "tog'" so'zlarini tanlab,

"Men daryoda suzaman" kabi jumlar tuzishlari mumkin.

6. Kreativ yozish

O'quvchilarga "Mening sevimli faslim" mavzusida hikoya yozish vazifasini berish ularning ijodkorligini rivojlantiradi. Bu jarayonda bolalar o'z fikrlarini ifodalash va yozma ko'nikmalarini yaxshilash imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'qituvchi yozilgan hikoyalarni muhokama qilish orqali bolalarga yordam berishi mumkin.

7. Ovozli materiallardan foydalanish

Ovozli va video materiallar bolalar uchun til o'rganishda muhim manba bo'lishi mumkin. O'qituvchi bolalar uchun mo'ljallangan audiokitob yoki multfilmni o'ynatib, o'quvchilarning yangi so'zlarni eshitishlari va ularni kontekstdan o'rganishlariga yordam beradi. Bu jarayon bolalarning tinglash va tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Rivojlanayotgan bugungi global davrda har bir sohada yangilik va o'zgarishlar bo'lmoqda. Boshlang'ich ta'lim o'qitish jarayonida ham yangi metodlardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Zamonaviy metodlar ona tilini o'qitishda yanada qiziqarli va samarali qilishi mumkin. Quyida bunday metodlardan ba'zilarini ko'rib chiqamiz:

1. Gamifikatsiya

O'qitish jarayoniga o'yin elementlarini qo'shish orqali bolalarni qiziqtirish. Masalan, o'quvchilar turli darajalar bo'yicha vazifalarni bajarishlari va ball to'plashlari mumkin. O'yinlar, viktorinalar yoki muammolarni hal qilish orqali til o'rganish jarayoni yanada qiziqarli bo'ladi.

2. Interaktiv texnologiyalar

Smartfonlar, planshetlar yoki kompyuterlar yordamida o'qitishni rivojlantirish. O'quvchilar uchun mobil ilovalar, interaktiv o'quv platformalari va video darslar yordamida til o'rganish imkoniyatlari yaratiladi. Bu usul orqali bolalar o'z vaqtida va o'z temposida o'rganishlari mumkin.

3. Virtual reality (VR) va Augmented reality (AR)

Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalaridan foydalanish. Masalan, o'quvchilar VR ko'zoynaklar yordamida turli joylarga sayohat qilib, yangi so'zlarni amaliy ravishda o'rganishlari mumkin. AR dasturlari orqali esa o'quvchilar rasm yoki matn ustida ishlashda qo'shimcha ma'lumot olishlari mumkin.

4. Kreativ yondashuvlar

O'quvchilardan o'z ijodlarini namoyish etishlarini so'rash. Masalan, bolalardan qisqa video yoki animatsiyalar yaratishni, dramatik sahnalar o'ynashni yoki komikslar chizishni talab qilish. Bu jarayonda ular o'z fikrlarini ifodalash va yangi so'zlar bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

5. Blog yoki vlog yozish

O'quvchilarga o'z bloglari yoki vloglarini yaratishni taklif qilish. Bu ularga o'z fikrlarini yozma va og'zaki ravishda ifodalash imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'z qiziqishlariga mos mavzularda yozishlari mumkin, bu esa ularda motivatsiyani oshiradi.

6. Xalqaro hamkorlik

O'quvchilarni boshqa davlatlardagi tengdoshlari bilan bog'lash. Masalan, videokonferensiyalar yoki onlayn muloqotlar orqali o'zaro til o'rganish. Bu usul bolalarga boshqa madaniyatlar bilan tanishish va amaliy muloqot qilish imkoniyatini beradi.

7. Yaratilish va o'qitish kengashi

O'quvchilardan yangi o'quv materiallari yoki dars rejalari yaratishni so'rash. Bu jarayon o'quvchilarning o'z fikrlarini ifodalash va o'zlariga qulay metodlarni tanlashlariga yordam beradi. O'quvchilar dars davomida o'zlarini o'qituvchi sifatida his qilishlari mumkin.

Ta'lim jarayoniga kirib kelayotgan innovatsion texnologiyalar fanni o'qitishda yangiliklar qilishga yordam beradi. Bugungi yoshlar ham zamonaviy vositalardan erkin foydalanadi. Ularga ta'lim berishda gajetlar, smartfonlarga mos ta'lim jarayoni va metodlardan foydalanish kerak.

Innovatsion texnologiyalar ona tilini o'qitishda yanada samarali va qiziqarli usullarni taqdim etadi. Quyida bunday texnologiyalardan foydalanishning ba'zi usullari keltirilgan:

1. Interaktiv o'qitish platformalari

O'qituvchilar va o'quvchilar uchun mo'ljallangan platformalar (masalan, Kahoot, Quizlet, Edmodo) orqali qiziqarli viktorinalar, testlar va o'yinlar o'tkazish mumkin. Bu platformalar o'quvchilarga o'z bilimlarini sinab ko'rishga va o'zaro raqobat qilish imkoniyatini beradi.

2. Mobil ilovalar

Turli mobil ilovalar (masalan, Duolingo, Memrise) yordamida o'quvchilar qiziqarli va interaktiv tarzda til o'rganishlari mumkin. Ushbu ilovalar o'z-o'zini o'qitishga, yangi so'zlarni o'rganishga va talaffuzni yaxshilashga yordam beradi.

3. Ovozli assistentsiyalar

Ovozli assistentsiyalar (masalan, Google Assistant, Siri) orqali o'quvchilar savollar berish va muloqot qilish orqali til ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Ovozli buyruqlar orqali o'quvchilar talaffuz va eshitish ko'nikmalarini amaliy ravishda sinovdan o'tkazish imkoniyatiga ega.

4. Virtual jarayonlar (VR)

VR texnologiyalari yordamida o'quvchilar turli joylarga virtual sayohat qilishlari va yangi so'zlarni o'zaro aloqada o'rganishlari mumkin. Masalan, bolalar "daryo" so'zini o'rganishda haqiqiy daryo manzaralarini ko'rishlari va muloqot qilishlari mumkin.

5. Raqamlashtirilgan kodlar

Quarkod texnologiyalari yordamida o'quvchilar qo'llanmalardagi rasmlar ustiga kelganda qo'shimcha ma'lumot olishi mumkin. Masalan, kitobdagi rasm ustida ishlaganda, AR dasturi yordamida so'zlar va ularning ma'nolari haqida ma'lumot olishlari mumkin.

6. Video darslar va onlayn kurslar

YouTube yoki Coursera kabi platformalarda mavjud video darslar orqali o'quvchilar qiziqarli va interaktiv darslarni tomosha qilishlari va o'rganishlari mumkin. Bu ularga

mustaqil ravishda yangi mavzularni o'rganishga yordam beradi.

7. O'zaro hamkorlik va onlayn loyihalar

O'quvchilar boshqa davlatlardagi tengdoshlari bilan onlayn hamkorlik qilishlari mumkin. Masalan, birgalikda loyihalar yaratish, videokonferensiyalar o'tkazish va madaniyatlar almashish orqali til ko'nikmalarini rivojlantirish.

8. Yuqori texnologiyali o'quv materiallari

Interaktiv kitoblar yoki smart taxtalar yordamida o'qitish jarayonini yanada qiziqarli qilish mumkin. Ushbu materiallar o'quvchilarga yangi so'zlarni o'rganish va ularni amaliy ravishda qo'llash imkoniyatini beradi.

Innovatsion texnologiyalarni ona tili o'qitish jarayonida qo'llash zamonaviy o'qituvchidan Interaktiv o'qitish platformalari boshlang'ich sinflarda ona tilini o'qitishda juda samarali bo'lishi mumkin. Quyida bunday platformalarning qanday ishlashi va ularni darslarda qanday qo'llash mumkinligi haqida misollar keltiraman:

1. Kahoot

Tavsifi: Kahoot – bu o'yin elementlarini o'z ichiga olgan interaktiv viktorina platformasi. O'qituvchilar o'z darslari uchun savollar tayyorlaydilar, o'quvchilar esa o'z qurilmalaridan (smartfon yoki planshet) javob berishadi.

Qo'llanishi:

Savol yaratish: O'qituvchi darsdagi mavzular (masalan, yangi o'rganilgan so'zlar, grammatik qoidalar) bo'yicha savollar tayyorlaydi.

O'yin o'tkazish: O'quvchilar o'z qurilmalaridan ishtirok etadilar va savollarga tezda javob berishadi. Natijalar ekranda ko'rsatiladi, bu esa o'quvchilarning raqobat ruhini oshiradi.

2. Quizlet

Tavsifi: Quizlet – bu o'quvchilar uchun lug'at va ma'lumotlarni interaktiv tarzda o'rganishga yordam beradigan platforma. U yerda kartochkalar, o'yinlar va testlar mavjud.

Qo'llanishi:

Lug'at kartochkalari: O'qituvchi yangi so'zlarni tayyorlab, o'quvchilar bilan birgalikda kartochkalar yaratadi. Har bir kartochkada so'z va uning ma'nosi yoki rasm bo'lishi mumkin.

O'yinlar va testlar: O'quvchilar kartochkalar yordamida o'zlarini sinab ko'rishlari mumkin. Bu jarayon ularga so'zlarni eslab qolishda yordam beradi.

3. Nearpod

Tavsifi: Nearpod – bu o'qituvchilarga darslarni interaktiv va ko'p funksiyali tarzda o'tkazishga imkon beruvchi platforma. U turli materiallar (slydlar, video, quizlar)ni birlashtirishga imkon beradi.

Qo'llanishi:

Interaktiv darslar: O'qituvchi ona tili darsida yangi mavzuni tanlasa, turli slydlar, videolar va tadqiqotlarni bir joyga jamlab, o'quvchilar bilan interaktiv tarzda ishlashi mumkin.

Real vaqtda baholash: O'quvchilar dars davomida savollarga javob berishlari va natijalarni ko'rishlari mumkin, bu esa o'qituvchiga o'quvchilarning tushunishini aniqlash imkonini beradi.

4. Padlet

Tavsifi: Padlet – bu o'quvchilar va o'qituvchilar birgalikda fikr almashishlari va materiallar yaratishlari uchun mo'ljallangan interaktiv platforma.

Qo'llanishi:

G'oyalar almashinuvi: O'quvchilar o'z fikrlarini, rasm va matnlarni joylashtirishlari mumkin. Masalan, darsda o'rganilgan so'zlar yoki iboralar haqida fikrlar bilan almashish.

Ijtimoiy o'rganish: O'quvchilar bir-birlarining fikrlariga izohlar yozishlari va yangi so'zlar yoki iboralar bilan tanishishlari mumkin.

5. Seesaw

Tavsifi: Seesaw – bu o'quvchilar o'z ishlarini (rasmlar, videolar, yozuvlar) saqlash va o'qituvchilar bilan ulashish imkonini beruvchi platforma.

Qo'llanishi:

Ishlarni baholash: O'quvchilar darsda tayyorlagan ishlarini yuklab, o'qituvchi ularga izohlar qoldirishi mumkin. Bu jarayon o'quvchilarga o'z ishlarini ko'rib chiqish va o'z fikrlarini ifodalash imkonini beradi.

Portfolio yaratish: O'quvchilar o'z ishlarini saqlab borishlari va dars davomida rivojlanishlarini ko'rishlari mumkin.

Ovozli assistentsiyalar (masalan, Google Assistant, Siri, Alexa) ona tilini o'qitishda turli yo'llar bilan foydali bo'lishi mumkin. Ularni darslarda qanday qo'llash mumkinligi haqida quyida ba'zi misollar keltiraman:

1. Talaffuzni O'rganish

Ovozli assistentsiyalar yordamida o'quvchilar yangi so'zlar va iboralarning to'g'ri talaffuzini o'rganishlari mumkin. O'qituvchi yangi so'zlarni aytishni so'rashi va assistentdan to'g'ri talaffuzni eshitishlarini so'rashi mumkin. O'quvchilar bu so'zlarni takrorlash orqali talaffuzlarini yaxshilashlari mumkin.

2. Savol-Javoblar

O'quvchilar ovozli assistentlardan foydalanib, ona tili bo'yicha savollar berishlari va javoblar olishlari mumkin. Masalan, o'quvchilar "O'zbek tilida 'daryo' so'zi qanday?" deb so'rashlari mumkin. Bu ularga so'zlarning ma'nosini tezda o'rganishga yordam beradi.

3. Ovozli Buyruqlar

Dars davomida o'quvchilarga turli vazifalarni ovozli buyruqlar orqali bajarishni taklif qilish mumkin. Masalan, "Ovozli assistentga 'O'zbekistonning poytaxti nima?' deb ayting." Bu o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi.

4. Suhbatni Simulyatsiya Qilish

Ovozli assistentsiyalar yordamida o'quvchilar o'zaro suhbatlarni simulyatsiya qilishlari mumkin. O'quvchilar assistent bilan muloqot qilish orqali turli vaziyatlarni amaliy ravishda o'rganishlari va yangi iboralar bilan tanishishlari mumkin.

5. O'qitish Materiallarini Qidirish

O'qituvchilar o'quvchilardan o'zlarining qiziqishlari yoki o'quv dasturlari doirasida ma'lumotlar qidirishni so'rashlari mumkin. Ovozli assistentdan "O'zbek adabiyotida kimlar mashhur?" yoki "O'zbek tilidagi eng mashhur qo'shiqlar qaysilar?" kabi savollar berib, o'quvchilar yangi ma'lumotlarni o'rganishlari mumkin.

6. Qiziqarli Ovozli O'yinlar

Ovozli assistentlar yordamida o'yinlar o'tkazish mumkin. Masalan, assistentdan "Bir so'z ayting, men esa uning sinonimlarini topaman." deb so'rash orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganishlari mumkin.

7. Talaffuzni Baholash

O'quvchilar ovozli assistentlarga o'zlarini talaffuz qilishlarini so'rashlari mumkin. Masalan, "Men 'kitob' so'zini aytaman, assistent menga to'g'rimi yoki yo'qmi, aytsin." Bu jarayon o'quvchilarning o'z-o'zini baholashlariga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda yuqoridagi barcha metodlarning muvaffaqiyati o'qituvchining beradigan savol-topshiriqlariga bog'liq. Yo'l-yo'lakay duch kelgan savollar bilan kichik yoshdagi o'quvchining anglash faoliyatini ishga solish kutilgan natijani bermaydi. So'nggi yillar davomida ta'lim tizimiga an'anaviy metodlar bilan birga zamonaviy pedagogik texnologiya usullari kirib keldi. Ulardan ona tili ta'limi jarayonida foydalanish bo'yicha yutuqlar qo'lga kiritildi. Innovatsion texnologiyalar ona tilini o'qitishda o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va o'qitish jarayonini yanada samarali qiladi. O'qituvchilar ushbu texnologiyalarni o'z darslarida qo'llab, bolalarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratishlari mumkin. Interaktiv o'qitish platformalari boshlang'ich sinflarda ona tilini o'qitishda darslarni qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. O'qituvchilar ushbu platformalarni o'z darslarida qo'llab, o'quvchilarning faol ishtirokini oshirishlari va til ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Bu usullar bolalarning qiziqishini oshiradi va ularning o'z-o'zini o'qitishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi. Ovozli assistentsiyalar ona tilini o'qitishda interaktiv va qiziqarli usul sifatida foydalanish mumkin. O'qituvchilar ushbu texnologiyalardan foydalanib, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishlari va darslarni yanada qiziqarli qilishlari mumkin. Bu usul bolalarga mustaqil ravishda o'rganish imkonini beradi va ularning qiziqishini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ona tili o'qitish metodikasi (Boshlang'ich ta'lim fakulteti talabalari uchun darslik): K. Qosimova, S.M atchonov, X. G'ulom ova, Sh. Yo'ldosheva, Sh. Sariyev. — T.: «NOSHIR», - 2009. 352 b.

2. Raxmatovna, J. R. A., & Athamboyevna, V. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTEGRATSIYALASHGAN DARS BERISHNING ZAMONAVIY METODLARI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 651-652. STRATEGY ON THE BASIS OF VARIATIVE APPROACH TO PRESCHOOL EDUCATION." Conference Zone. 2022

3. Baker, R. S., & Inventado, P. S. (2014). Educational Data Mining and Learning Analytics. In Handbook of Learning Analytics. SoLAR.

4. Hattie, J., & Donoghue, G. M. (2016). Learning Strategies: A Synthesis and Framework for Instruction. In International Evidence-Based Education Conference.
5. Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2014). NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition. The New Media Consortium.
6. Kay, R. H., & Knaack, L. (2009). Exploring the use of Web 2.0 tools in the classroom. In Proceedings of the 2009 Conference on the Information Technology in Education.
7. Laurillard, D. (2012). Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology. Routledge.
8. Luckin, R., & Frasson, C. (2016). The Design of Learning Technologies: Foundations and Perspectives. Cambridge University Press.
9. Moravec, M. (2013). The Future of Learning: Personalized Learning through Technology. In Proceedings of the 2013 International Conference on Education and E-Learning.